

3. Бублей Т. А. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів 5-9 класів, які мають відхилення у стані здоров'я. *Зб. наук. праць «Педагогічні науки»*. Випуск № 3 (58). Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, вересень 2017. С. 45-49.

4. Лисенко Л. Л. Педагогічні технології навчання культури рухів дівчат 10-12 років : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02.; Нац пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2008. 20 с.

ОНИЩУК Л. М.,
завідувач кафедри фізичної культури та спорту,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
кандидат педагогічних наук, доцент
РИБАЛКО Л. М.,
декан факультету фізичної культури та спорту
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
доктор педагогічних наук, професор
СЕМЕНЯГА К. В.,
директор Полтавської обласної школи
вищої спортивної майстерності,
Заслужений тренер України
(м. Полтава)

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ СПОРТИВНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Onishchuk L. M., Rybalko L. M., Semenyaga K. V. Efficiency of management of a sports organization.

Keywords: management efficiency, sports organization, internal and external efficiency.

Одним із найголовніших завдань менеджменту як системи управління спортивною організацією, зокрема дитячо-юнацькою спортивною школою є забезпечення ефективності її діяльності.

Організаційна ефективність (лат. – виконання, дія), ефективність організації – здатність організації існувати і досягати визначених цілей із найвигіднішим співвідношенням результатів і витрат.

Розвиток теорії та практики менеджменту завжди був спрямований на пошук способів підвищення ефективності функціонування організацій [1].

Сьогодні на передній план виступає такий чинник ефективності, як стимулювання, а останніми роками одним з найактуальніших чинником підвищення ефективності діяльності організації вважають інформаційні технології. Отже, проблема підвищення ефективності діяльності організацій є актуальною і складною.

Провідні фахівці менеджменту виділяють три підходи до вивчення організаційної ефективності – цільовий, системний і вибірковий [2].

Цільовий підхід використовує структуру цілей і засобів англійського економіста Л. Робінса та передбачає визначення ефективності організації її здатністю досягати заздалегідь поставлених цілей. За цим підходом групи в організації діють раціонально з метою досягнення цілей та керуються у виборі таким варіантом використання ресурсів, який би дав змогу досягти встановлених цілей з найменшими витратами. Цей підхід ефективний у тому випадку, якщо цілі чітко визначені й прогрес можна точно зафіксувати і виміряти. Згідно з цільовим підходом організаційна ефективність залежить від:

- якості постановки цілей, тобто відповідності намічених цілей умовам та вимогам зовнішнього середовища, можливостям підприємства та інтересам персоналу;
- сили й спрямованості мотивацій, що спонукають членів організації до досягнення цілей;
- адекватності обраних стратегій поставленим цілям;
- обсягу і якості ресурсів, що використовує організація для досягнення цілей.

Системний підхід вбачає критерієм ефективності організації її здатність до адаптації, зосереджує увагу на внутрішніх характеристиках організації й спирається на засоби підтримки стосунків між учасниками організації, тоді як визначення цілей відходить на задній план. Внутрішній розподіл ресурсів, визначення ієрархічних залежностей, правила взаємодії учасників посідають центральне місце, а оцінка витрат є другорядною. Саме такий підхід більш придатний для бюджетних організацій, до яких відносяться дитячо-юнацькі спортивні школи, які надають певні соціальні послуги [3].

Вибірковий підхід для оцінки ефективності використовує критерії, що відповідають «стратегічним складовим» організації (Р. Майлс, Г. Мінцберг). Даний підхід розглядають з точки зору задоволення інтересів стратегічних складових, який заперечує думку, що ефективність може бути оцінена на основі заздалегідь встановлених критеріїв чи одних лише системних характеристик.

Цей підхід ставить за основу забезпечення мінімального рівня задоволення усіх складових організації, мотиви діяльності й цілі яких відрізняються. Важливо, щоб спортивна організація зуміла визначити, які складові слід вважати стратегічними. Наразі, в Україні трудові ресурси не вважають стратегічною складовою (це обумовлено високим рівнем безробіття), і тому до критеріїв ефективності не відносять розмір заробітної плати (а якщо й відносять, то не надають йому належного значення).

Кожен із підходів має свої переваги та недоліки, які певною мірою виявляються за різних умов. Хороші результати дає збалансоване поєднання усіх підходів, при якому недоліки одного компенсуються перевагами іншого. Можна зупинитись на внутрішній і зовнішній ефективності спортивної організації.

Внутрішня ефективність – ефективність з точки зору використання внутрішніх можливостей організації (управління її внутрішніми ресурсами).

Тобто, можна серед складників внутрішньої ефективності зазначити:

- стратегічна ефективність, яка належить до категорій стратегічного управління і відображає здатність організації реалізувати обрану стратегію;

- якісний тренерський та управлінський склад (фахова освіта, система підвищення кваліфікації, категорії тренерів та почесні звання і спортивні розряди, новаторські та інноваційні підходи до тренувального процесу, корпоративна культура тощо);

- здоров'язбережувальне середовище організації, наявні ресурси тренувальної бази, матеріальне забезпечення потреб організації тощо;

- якісний та кількісний склад вихованців, наповнення груп, відбір та відсів спортсменів тощо.

Зовнішня ефективність – ефективність з погляду використання зовнішніх можливостей організації. Ця складова зумовлена переважно станом організаційного оточення, особливо його інституційними складовими і здатністю організації пристосуватись до його змін, тому її ще називають адаптивною ефективністю. Показує, наскільки повно організація задовольняє потреби споживачів спортивних послуг порівняно з альтернативними способами їхнього задоволення. Серед маркерів зовнішньої ефективності спортивної організації можна зазначити:

- загальний позитивний імідж організації серед споживачів спортивної послуги;

- кількісні та якісні показники участі спортсменів у змаганнях;

- перехід спортсменів до спеціалізованих спортивних закладів, до спорту вищих досягнень;

- охоплення населення спортивною послугою, її якість та доступність.

Отже, організаційна ефективність може бути представлена різними векторами, тому єдиного критерію, за допомогою якого можна було б її визначити, немає. Залежно від мети діяльності оцінювання організаційної ефективності спортивної організації визначають її критерії. Дана система координат може бути застосована до спортивних клубів, спортивних федерацій, дитячо-юнацьких спортивних шкіл різних типів.

Список використаних джерел:

1. Білогур В. Є., Скрипченко І. Т., Непша О. В. Концепція спортивного менеджменту як чинник ефективної спортивної діяльності. *Humanities Studies*. 2022. № 12 (89). С. 60-70.

2. Ралко О.С. Залежність організаційної структури управління від стадії життєвого циклу організації. *Наукові праці національного університету харчових технологій*. 2011. № 40.

3. Лизньова А. Ю., Кочеткова Ю.Ю. Оцінювання ефективності організаційної структури управління виробничого підприємства. *Економіка і менеджмент: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку*. 2013. Т. 4.